

ՎԱՂԸ՝ ՈՒՐԲԱԹ, 8 ՄԱՐՏ 1996, ԵՐԵՎԱՆԻ ժԱՄԸ 8.30ԻՆ,
ՎԱՀԱԳՆ ՍՏԱՄՊՈԼՅԵԱՆԻ ԵՐԳԵՀՈՆԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԳԷՍԸ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ «ԷՍԵՄՊԼԻ ՀՈԼ»Ի ՄԷՋ

գրականությունն էւ մշակույթ

ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺ ԵՐՈՒԱՆԴԻ ՏԷՄԻՐԺԵԱՆԻ ՄԱՀՈՎ ՀԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏԸ ԿՈՐՄՆՑՈՒՑ ԻՐ ՍԻՐԵԼԻ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԷՆ ՄԷԿԸ

Ուսուցիչի, տնօրէնի, դաստիարակի, մանկավարժի, «Մարգրիկ» պաշտօնաթերթի իրագրամբայ խմբագիր եւ ազգային պորթիչ Երուանդ Տէմիրճեանի մահով որդացաւ նաեւ «Աշակերտիկ» Բարեկամը՝ մանկապատանեկան մատենաշարի, սուգի մատենային օտար եւ հայ հեքիաթներու մանուկ եւ պատանի հերոսները՝ «Թմրկահար Տըրդան», «Ճերմակահերոս», «Իշխանիկը», «Փինդփին», «Զինաթոյն», «Սոխիկը», «Մոմախոյ», «Ջախախտ թագաւոր», «Ճարպիկ Արան», «Մարկ Նահապետ», «Տորք Անգեղ», «Սաւաւարն ու Պաղտատար», «Աւուշ Մհեր», «Սասունցի Դաւիթ», «Փոքր Մհեր» եւ ազգային լուսնահաստեղեկան միւս զէմքերը, որոնք Երուանդ Տէմիրճեանի հիմնադրած մատենաշարին շնորհիւ պատմութեան չքերէն կոչուած էին կենսաբիւս եւ մտած՝ իւրաքանչիւր հայ մանուկի երեւակայական աշխարհին մէջ։

Երուանդ Տէմիրճեանի մահով ոչ միայն իրաւունահայ, այլեւ սփիւռքահայ մանուկն ու պատանին, աշակերտն ու աշակերտուհին կորսնցուցին սիրելի թարգմամբը, որ աւելի քան 30 տարիներու վրայ հրատարակեց պատկերազարդ եւ գունազոյն հեքիաթներ ու պատմութեան քերթեր, որոնց յարեալը շունչին տակ հասակ տուին սերունդներու զէպիկ դրպրոց իրենց աւաջին քայլերուն հետ միաժամանակ, մուտք գործեցին մայրենի լեզուին շքեղ անուստանէն ներս, երեւակայելով՝ հայերէն,

երազելով հայերէն, մտածելով հայերէն, յարաւելով հայերէն, կարողով հայերէն...
* * * Երուանդ Տէմիրճեանի համար մանկապատանեկան մատենաշարի մի հիմնադր եղած է կարիքի մը, պահանջի մը արդիւնք։ Լիւրանան հաստատուելէ առաջ (1964) Հայկ. մէջ հրատարակած է «Աշակերտիկ» Երգարանը, վերահրատարակած է «Երկինքէն Իջած Կինը», «Տեմիր Ղալա», «Տճվճիկը», «Անահիտ» եւ այլ գործեր։ Ապա, 1965ին, Լիւրանանի մէջ հիմն դրած է պատկերազարդ «Աշակերտին Բարեկամը» մատենաշարին, որուն աւելի քան հետեւեալ վկայութիւններ կու տայ. «Մանկական ուսուցիչներու կրթութեան մը անհրաժեշտութիւնը (եւրոպական չափանիշով, ինչպէս սովորութիւնը եղած է ըսել) ինձի անընդհատ ինքնուրուշեմը եւ կրկնած է Հայկ. Զաւարեան վարժարանի մանկապատկերային ուսուցիչի պատմութեան օրդ. Բալուշեանի, այլ վարժարանի տնօրէնութեան օրերուն»։ (Այս եւ հետագայ վկայութիւնները կը քաղենք «Ազգային» 30 Յունիս 1995ի թիւին մէջ յոյս տեսած հարցազրույցէն, զոր խմբագրութիւնն ունեցած էր Երուանդ Տէմիրճեանի հետ, «Աշակերտիկ» Բարեկամը՝ մատենաշարի 30ամեակին աւելի քան 10 տարեկան թիւով)։

* * * Վերջին տարիներուն մատենաշարը յոյս ընծայեց Ազգային Շարքերդ հանուր խորագիրին տակ պատմութեան քերթեր, նուիրւած՝ հայ պրակտիկներուն

եւ ազգային հերոսներուն, որոնց աւելի քան Երուանդ Տէմիրճեան նաեւ հրատարակեց յատուկ որդացներ, հայրենի արւեստագէտ Խորէն Յակոբեանի գեղանկարչութեամբ, աշ համոզումով, որ՝ «Երկարներուն նշանակեալները լեզուն եւ զանազան ճաշակով նկարներով։ Աւելի լաւ է, որ մեր երեխաները մեծնան մեր նախնայինքն ու շուրջի տակ։ Ի պարզեցում պատկերները չզարգարեք մեր պատկերներու նկարագրով»։ Այսպէս մտածեց ու այսպէս գործեց Երուանդ Տէմիրճեան, մանկապատանեկան աշխարհը հարստացնելով ժամանակակից տարրերով, ազգային հպարտութիւններով, շուրջի տակ հայ նորարարի մը սերունդին, սերունդներուն, իր հոգիին խորքի վայելքով, նաեւ աշխարհագրի, երգի, թէ՛ Սասունցի Դաւիթն ու Աւուշ Մհերը, Փոքր Մհերն ու միւսները օր մը անպայման, իր սեփական հրատարակութեամբ պիտի հրատարակուին։ (Այս եւ հետագայ վկայութիւնները կը քաղենք «Ազգային» 30 Յունիս 1995ի թիւին մէջ յոյս տեսած հարցազրույցէն, զոր խմբագրութիւնն ունեցած էր Երուանդ Տէմիրճեանի հետ, «Աշակերտիկ» Բարեկամը՝ մատենաշարի 30ամեակին աւելի քան 10 տարեկան թիւով)։

* * * Երուանդ Տէմիրճեանի մահով ոչ եւս է Մեր գաղութին համար արժանազորուած այս կորուստը կորուստ մըն է նաեւ մշակութային կեանքին համար։
Ս. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՅԻ ՇԻՐԻՄԻ ՍՕՏ

- Երկարագլի գրիկ կան Այս Բարի վրայ։ Խուսկի տնու շրջիկ կան
- Այս Բարի վրայ։ Դեղին մոմիկ է վառել Դեղնուկն այս Բարին։ Մոմի կողմից երկր կան Այս Բարի վրայ։
- Մոմի աղօտ յոյսեր կան Այս Բարի վրայ։ Այս Բարի վրայ։ Այս Բարի վրայ։ Այս Բարի վրայ։ Դարերով վիշտն է պատմել Դեղնուկն այս Բարին։ Լաւի, բարու յոյսեր կան Այս Բարի վրայ։
- Թաթմարմուտ երգեր կան Այս Բարի վրայ։ Լոյս աղբաւոր ձեռքեր կան
- Այս Բարի վրայ։ Նախնիներն ու տներն Դիպում այս Բարին։ Ու վերքեր կան, վերքեր կան
- Այս Բարի վրայ։
- Արտի անմար երկր կան Այս Բարի վրայ։ Զարկում քերթն քերթ կան
- Այս Բարի վրայ։ Յոյսով մէկ այս Բարին։ Մանուկ մի արեւ։ Բացում ող պայծառ օրեր կան
- Այս Բարի վրայ։

ԺԻՐԱՅՐ ԱՌԵՏԻՍԵԱՆ
ՍԵՐ ԼԵԶՈՒՆ

ՄԵՐ ԼԵԶՈՒՆ

Մեր լեզուն ճշգրտն է ու բարբարոս, Անճակաւն է, կոպիտ, բայց միեւնոյն պահին Պայծառն է նա, որպէս մշտաբորբոք փարոս, Վառուած հրով անջէջ դարերուն հին։

Եւ վարպետներ, խոնարհ ու հանճարեղ, Յղկել են այն դարեր, որպէս մարմար, Եւ փայլել են նա մերթ, ինչպէս բիրեղ, Մերթ կոպտացել, ինչպէս լեռնային քար։

Բայց միշտ պահել է նա իր կենդանի ոգին, Եւ եթէ մենք այսօր կոտորատում ենք այն մերթ, Այդ նրանցից է, որ ուզում ենք՝ մեր Նոր խոհերի վերայ ժանգ չընկի։

Այդ նրանցից է, որ մեր այսօրուայ ոգուն Այլեւս չի կարող լինել պատեան Ոչ Տէրեանի բարբառը նուազուն, Ոչ Նարեկի մրմուռը մագաղաթեայ։

Եւ ոչ անգամ Լոռու պայծառ երգիչ Թումանեանի բարբառը գեղեկական, - Բայց նա կը գայ - Լեզուն այս երկաթեայ բերքի Եւ խոհերի այս խոր ու երկրական...։

ԵՂԻՇԷ ԶԱՐԵԱՆ

ԿԱՐՕՏ ՀԱՅ ԼԵԶՈՒՆ

Այս առաւօտ, աւելի քան երբեք կարօտն ունիմ հայերէն խօսելու։ Կ'ուզեմ հայերէն խօսիլ բացառով։ Հա՛յ մը, հայ մա՛րդ մը կը փնտռեմ, խօսելու համար հետը։ Մուրացկան՝ մը թող ըլլայ, աղտոտ սրիկայ մը թող ըլլայ, վերջապէս բերա՛մ մը, որուն հայերէն խօսէի եւ անկէ հայերէն պատասխան մը առնէի։ Ո՛վ որ կը հասկնայ նոր ու տարօրինակ այս զգացումը, այս տառապէցնո՞ղ զգացումը, կարօ՞տը լեզունի, թող օգնէ ինձի։ Կ'ուզեմ, որ հայ գաղթական մը, հոգ չէ թէ լեզուն մոռցած ըլլայ, բայց գիտնայ միայն մէկ բառ, իյնա՞յ՝ ճամբուս վրայ, եւ ես կարենամ ընել։
- Հա՞յ ես։
Ո՛վ իմ ըզձայի հայերէնս, առաւօտեան պէս թարմ

ԳԻՒՏԱՐԱՐՆ ՈՒ ԳԻՒՏԸ

Հայ ժողովորդի առաջին ուսուցիչը կը նկատուի Մեսրոպ Մաշտոց, որ իր հրաշալի գիտող հիմք դրաւ հայ ազգային մշակութիւն եւ ի սփիւռս աշխարհի տարածուած հայորդիներուն պարգեւեց նոր՝ լեզուական հայերէնը, որուն շնորհիւ ահա աւելի քան 15 դարէ ի վեր կը շարունակուի Հայ ժողովորդին անխափան ճորժը եւ՝ Հայաստանի, եւ՝ Սփիւռքի մէջ։

Գիտարարն ու գիտը դարձած են հիացման ու գոռգորանքի առարկան, բոլոր ժամանակներու Հայ ժողովորդի գիտակից գաւազներուն եւ դարեր ամբողջ հաւասար չափով անոնք ներշնչած են հայ բանաստեղծն ու արձակագիրը, որոնք իրենապէս չեն ընդունել իրենց մեծնան մեր նախնայինքն ու շուրջի տակ։ Ի պարզեցում պատկերները չզարգարեք մեր պատկերներու նկարագրով»։ Այսպէս մտածեց ու այսպէս գործեց Երուանդ Տէմիրճեան, մանկապատանեկան աշխարհը հարստացնելով ժամանակակից տարրերով, ազգային հպարտութիւններով, շուրջի տակ հայ նորարարի մը սերունդին, սերունդներուն, իր հոգիին խորքի վայելքով, նաեւ աշխարհագրի, երգի, թէ՛ Սասունցի Դաւիթն ու Աւուշ Մհերը, Փոքր Մհերն ու միւսները օր մը անպայման, իր սեփական հրատարակութեամբ պիտի հրատարակուին։ (Այս եւ հետագայ վկայութիւնները կը քաղենք «Ազգային» 30 Յունիս 1995ի թիւին մէջ յոյս տեսած հարցազրույցէն, զոր խմբագրութիւնն ունեցած էր Երուանդ Տէմիրճեանի հետ, «Աշակերտիկ» Բարեկամը՝ մատենաշարի 30ամեակին աւելի քան 10 տարեկան թիւով)։

Ստորեւ կը ներկայացնենք գիտարարին ու գիտին նուիրում տաղաչափեալ եւ արձակ գրութիւններու փունջ մը, իբրեւ գեղարուեստական արտայայտութիւն՝ հայ առաջին ուսուցիչին եւ հայ լեզուի փառաբանութեան։

ԳԻՒՏԻՆ ՓԱՌԲԸ

ՄԵՐ ՄԵՐ, ես դարերու դիմաց կեցող, Դուն աղմուկեղայ ապառաժ։ Դուն ժամուկներու մերկ ուղիղ, Միջին համար ցոյցի ցանդ, Դիւանդոյն անցնող փառս... Դուն որուն կոփուկ կոմիկ, Ժամերուն պէս, բոլորին եւս անցողայ, Իմացական քանդակներն արձակները մեզ կը ծուլ... Դուն անկիւնի խոհ, Դուն տիւտանան Տեսնող, Դուն օրօրացնէ միջի գերեզման, Մեր մէկ մի խօսիկն, մէկ մի շունչին Դեղեկամայն բացարկի... Դուն բարբառի արարիչ, Բանի իշխան, Դուն անբաւ բառի տնտեսութեան, Դուն գոյացութեան արգաստեղ հայր, Դուն յոյսի անիւ, Դուն հաւատի կրակը, Դուն հայրենի խոհի վրայ մերկիւն պէս բարձրացող Անտառ անտուն, անտառ սրբի։ Արուն մէկ ու հաւատարմութիւն խոհ, Մէկ մէկ մեր, մէկ մէկ փառքի եւ մեր շունչին, մէկ մէկ շեփոք մեր հազարիկն ազգական, Մէկ մէկ պատմէ՛ք նախնային պատմութիւն... Դուն անկիւնի ցոյցի ցանդ, Դուն ծրի՛ խոհ, Դուն հոմերոսի հարստ, եւ Դուն եւս խոհիկ Դուն արքայութեանց եւ գիւղիկի ապառ... Արուն մէկ եւս ուսի տափուր եմ միւրեր... Արեւիկայի ծառի մէկ խոհ... Դուն երկրորդ Աստուած, եւ մտածման դուն առաջին արարիչ... Դուն թղթի բարիք, սրբի աղբիւր։ Դուն անկիւնի ցանդ, գրութեան ցանդ, Դուն թոյնի դարերն մէկմէկու կամարդ՝ Կամարք անգիծ, ուրկից ցեղի միլիոններով՝ Կամ պրեքսի մէկ վառարար... Կանգնէ ի մահ կու գայ կ'անցնի...։

ՍԻՍՏԱՆԻԹՈ

ԼԵԶՈՒՆ, ՈՐՈՎ ԳՐԵՅԻ

Լեզուն, որով գրեցի՝ երկրի երեսը քնէր Կը կարդային վայն արդէն ու պակեցան անոնք ալ... Հարկը տարի վերջ միայն, իր այս ձեռով, այս սիւսկ Կամ ձիւն ձեռով ու հնչմամբ՝ լեզուն անուշ, Կոր խօսեր

Եին անուշ տղաքներ, գուցէ խօսող չունենայ, Եւ քերթումները, որոնց մէկ մի բառին ու վանկին վրայ եւ սիրտ հաւցուցի՝ գուցէ անկիւն մը պատկին, Առանց որ մէկը դէն իրենց բուն շեշտն անուշ վրայ...

Տէ՛ր, ցաւ մ'ալ ա՛յս է հիմա, ցաւերն ետք անհամար, Որոնց մէջէն անցնելով, որոնցմէ չիք մ'անելով... Եւ կապեցի այս տղերն ու հոս դիմ քովէ քով...

Զի եթէ միշտ եւ միայն երգած եմ եւ ինձ համար, Զիս սիրեցի եւ նաեւ՝ մտածելով, թէ խոցում՝ Հոգիս կրնայ իր երգով սիրեմ՝ սիրտը ունայ...

ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

Եւ գիշերուան պէս խորունկ, մանուկի մը պէս գոռաթուն եւ տարեցի մը պէս իմաստուն, սիրոյ պէս հանելի եւ գարնան պէս գեղեցիկ։

Ո՛վ իմ անուշ հայերէնս, գիղացիի ու քաղաքացիի լեզու, բանորրին ու թագաւորին բերնի յարմար, երիտասարդ եւ հոմիկու, ապրա՞ծ մնաս դուն։

Ո՛վ իմ հմայիչ հայերէնս, աղօթքի մը պէս միտք, թարիչ, դեղի մը պէս օգտակար, եթէ մոռցայ մէկ վանկը, թող ա՛յ չդառնայ լեզուն մեղաւոր բերնիս մէջ։

ՇԱԽԱՐԸ ՆԱՐԳՈՒՆԻ

ԼԵԶՈՒՆ

Ա՛ի լեզուն, լեզուն, լեզուն որ չըլի, մարդ ընչի՞ նման կըլի։ Մէկ ապգի պահողը, իրար հետ միացնողը լեզուն ա ու հաւատը։ Լեզուն փոխի՛ր, հաւատը ուրացի՛ր, էլ ինչն՞վ կարես ասիլ, թէ ո՞ր ապգիցն էս։ Ի՛նչ քաղք, պատուական կերակուր էլ տաս երեխին, էլի իր մօր կաթը նրա համար շաքարից էլ ա անուշ, մեղրից էլ։ Մեր կաթն էլ որ ծախենք, առնող չի ըլիլ։ Մեր աչքը որ հանենք ուրիշին տանք, ուրիշը կարելի ա դնել տեղը։ Մեր օրօրոցի վրայ մեր լեզունով մեզ նսնիկ ասեցին, էն էլ ա մեր միտքը չի՞ պէտք է ընկնի։

... Զե՛կ եմ ասում, ձե՛կ՝ հայոց նորահաս երիտասարդք, ձեր անունին մեռնիմ, ձեր արեւին դուրպան, տասը լեզու սովորեցեք, ձեր լեզուն, ձեր հաւատը դալիմ բռնեցեք։ Մէկ դարտակ լեզուն ի՞նչ ա, որ մարդ չկարենայ սովորիլ։ Բաս չէ՞ք ուղիլ, որ դուք էլ գրքեր գրեք, ապգի միջումն անուն թողաք, ձեր գրքերն էլ օտար ապգի թարգմանեն, ձեր անունը յախտեանս յախտենից մնայ անմահ։ Ի՛նչ կ'ուզէ ֆրանցուզերէն, նեմեցերէն գիտենաք, մենք չենք կարող էնպէս բան գրել, որ նրանց միջումն անուն ունենայ, չունքի նրանց միտքն, նրանց սիրտն ուրիշ ա, մերն ուրիշ, մէկ էլ, որ նրանց միջումն էնքան գող կան, ո՛չ թիւ կայ, ո՛չ հիսաք։ Բաս ձեր սիրտը չի՞ ուղիլ, որ դուք էլ ուսանաւոր գրեք, ձեր միտքը, ձեր խորհուրդը յայտնեք, որ այլապք իմանան, թէ մեր միջումն էլ ա էլել երեւելի գող ու մեր լեզուն դիւ աւելի սիրեն։ Աստուած կեանք տայ էն մտղայքը, որի որդիքը ինձ մօտ են։ Նրանց առաջին խնդիրն միշտ էն ա էլել, որ նրանց որդիքը հայերէն լաւ գիտենան։ Գերեզմանն էլ, որ մըտնիմ, նրանց էս սուր խօսքը մտքիցս չի գնալ։

Խ. ԱՐՈՎԵԱՆ

(Հատուած)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԳԸ

Երբ դասաժամը վերջացաւ ու աշակերտները պիտի գրուէին ընկերս, որ շատ երգ սիրող էր, խնդրեց ուսուցչից, որ աշակերտները մի երգ ասեն։ Ուսուցիչը պատասխանեց, թէ ինքը, զգաւորաբար, «բաղձաշուն» է, եւ դրա համար էլ երգ չի սորվեցրել։ Եւ առաջինը, որ աշակերտները միջից երգողներ կան, եւ առաջարկեց նրանց, թէ ով կարող է, թող երգէ։ Փոքրերը սիրտ չարիւ, մեծերն էլ քաշուեցին...
- Բայց լաւ կը լինի գոնէ մի ընդհանուր ազգային երգ գիտենան։ Սրինակ «Մայր Արաքսի», որ շատ տեղին է, ճկնց նրա փինէն է, - ասաց ընկերս։
Ուսուցիչը թեթեւ կարմրեց, ապա մի պահ մտածելուց յետոյ, գլուխը եռանդուն թափահարելով, դարձաւ աշակերտներին։
- Հապա՛, սիրելիներս, ամէնքդ մէկ շարժուեցէ՛ք այստեղ, - եւ յետոյ մեզ, - ինչպէ՛ս չէ, գիտեն եւ լաւ գիտեն։ Ու ձեռքի գանակը թափով վեր բարձրացնելով, գոչեց -

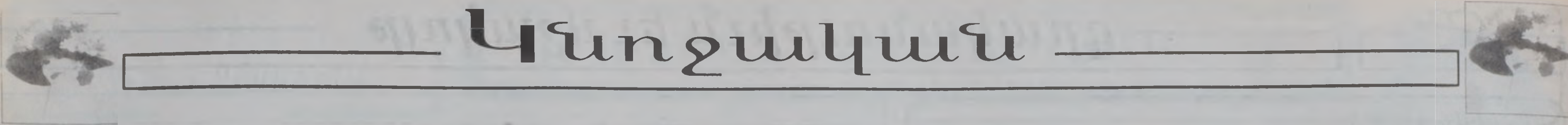
- Բոլորդ միասին ինձ հետ երգեցէ՛ք «այր - բեն - գլմ»։ Զէ՛ որ բոլորդ անգիր սովորեցրել եմ, եւ միասին ձայնով ասել ենք։ Դե՛հ, այսպէս։
Եւ գանակի հաւասար թափումներին ներդաշնակ՝ բոլորը, հետեւելով ուսուցչին, սկսեցին միասին բարձր եւ եղանակաւոր ձայնով հեգել։
Այր բեն, գլմ, Դա՛ եշ, գա, է, բթ, թո...
Այսպէ՛ս մինչեւ վերջը, քառասուն յիսուն կրծքից բխած այս հուժկու, բազմահնչուն եւ միահամուռ ձայնը, որ ինքնին հայոց լեզուն է, Երաւսի շառաչի հետ փոխելով Արաքսեան աշխարհի վրայ թռում էր, թէ սյանում է ապառ - Մասիսի վեր։
- Ահա՛ ձեզ մի ընդհանուր ազգային երգ, որ ամէն հայ անպատճառ պէտք է գիտենայ։ Դա՛ւ չորս - հինգ տարի էլ ես այդ երգն եմ սովորեցրել, ուրիշ երգ չեմ ճանաչում... - Բոցաւոր շրթունքներով շնչապառ ասաց ուսուցիչը եւ սրբեց քրտնած ճակատը։
Ապա մեր շնորհակալութիւնը յայտնելով, ամուր սեղմեցինք սրամտ ուսուցչի ձեռքը եւ ուրախ ու թեթեւ շարունակեցինք մեր ուղին։
Մի պահ գտնուեմ էինք այդ տարօրինակ երգի ազգեցուցեան տակ։ Ընկերս խցեց յուսկները։
- Համաձայն չե՛ս, որ քանի հայր կ'ապրի, հայոց «այր-բեն»ը չի՛ մեռնի։
- Այո՛, - ասացի ես, - բայց ես հակառակին աւելի համաձայն եմ։ Եւ որ՝ քանի հայոց «այր - բեն» կ'ապրի, հայր չի՛ մեռնի։
- Դրան նոյնպէս համաձայն եմ, - թերեւս աւելի շատ, սրտարուս ձայնով պատասխանեց սիրելի ընկերս։

ԱՌ. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

«ԱԶԳԱԿ»Ի ՄԷՋ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին «Ազգական» մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խմբագրատուն՝ ծանուցումներու քառամունք հասցնեն հրատարակման թուականէն առնուապէս օրը առաջ, ՄԻՆԶԵՐ ԵՐԵՎԱՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՏՐ:

ԻՄՀԱՆԴԵՐԸ քաղաքային են։ Մահապղկընդունելի միւշէն ու զգիշեր, այնքան ատեն որ պայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ։

ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՒԴՈԿԻՈՅ ՄԷՋ

ԾԾԱԿԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԱՂԱՄԲՈՎ ԽՆՁՈՐ

ԾԱՂԻԿՆԵՐԸ

ԱՉՔԻ ՇՊԱՐԸ

Ա.- ՇԱՏ ՓՈԲՐ
ԱԶԵՐ

Բ. - ՇԱՏ ԽՈՇՈՐ
ԱԶԶԵՐ

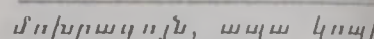
Գ. - ՇԱՏ ԿԼՈՐ
ԱՉԶԵՐ

Մոխրագոյն ներկեցէ՛ք
վերի կոպին վերջաւորու-
թիւնը: Ապա մատիտով ե-
«Այլ լալը»-ով վերի եւ վա-
րի կոպերուն կէսէն մին

Դ. - «ԿԱԽ» ԱԶԲԵՐ

Նման աչքերու պարս
պային, վերի կոպին վեր
ջաւորութիւնը ներկեց

մոխրագույն, ապա կոպի
ամբողջ երկայնքին «ալ լա
նըր»ով անցնել, դեպի յո
քին ուղղուել իւնր յունելո

6LU4C

ԱՂԱՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ՀԱՍՏ.

ԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ՏՆԱՅԻՆ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐ

Պուրն Համուտ – Զաղաքապետարանի հրապարակ,
հեռ. 261270, 266432, 581011, 583218, FAX 583219
Հրդ. մուտք, Սանթր Պլանդիլեն: Կառատումը ապահովուա

ՄԵՂՄ ԲԺՇԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԳԱՐՏԱԾԱԳԻԿԻՆ

የበተፀኑ

ՅԼՏԿՈՒԹԻՒՆ, ՆԵՐՇ

Մարգարտածաղիկի
բուժիչ յատկութիւնները
օժտուած րոյս մըն է։ Ան-
կա Խաղողիակ կը զրկու-
նաղիքային կազերէ կը ձե-
րագացնէ, աղիքները
ստամոքսին խիթերը
Հանդարտեցնէ, մարսող-
թիւնը կը իջուրացնէ, յոյ-
տապն ու ջղաջարութիւն
կը մեղմուցնէ։

Զուերի մէջ եռաց
մարդարտածադիկին հ
թր կը հանդարտեցնէ ա
գարու, գանազան ցաւեր
սիրտ խառնուք:

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ
ԿԵՐՊԸ.-

Մէկ լիւր եռացած ջրի մէջ 20 վայրկեան պահեցէք շուրջ 20 կրամ մաքարտածաղիկ, ապա քմոցէ անցուցէք եւ զաղջնակի մէջ խմեցէք օրակ 2 անգամ:

Նոյն հիւթը կարելի
 Կործածել կարգ մը վեր-
 եւ մորթային թորիրոքո-
 ներդարմանելու համար

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
ԱՐԻՏՏԵՆ Լ.Ի.Ի.

ԹԱԿԱՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒ-

ԹԻՐԿԱՆԵՐԷՆ ԶԵՐԻ-
ԲԱԶԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵՑԷԶ

ԱՖՆԻԼի մօտ

● **ՆՈՒԱԶԱԳՈՅՆ սակերո**

- ԿՆԱՍՏԱՆԻ ՌԻՊՈՒԹԻՆԳԸ

Հասցե = Ազգային Խր.

հուլի 24-ը, ԱՖԷՏԻ կից,

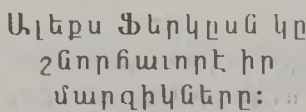
Len. 263324

ԱԳԱԼԵԱՆ —

Այս եջր պատրաստեց **ՇՈՒՇԻԿ ՄԱՒԻՍԱԳ-ԱԼԵԱՆ**

- ՊԱԹԻՍԹՈՒԹԱ
ԵՒ ՂԵՂԵԹՕ
ՏԵՂՔԱՅԼԻ ՄԷՋ
- ՖԱՈՒԼԸՐ ԿԸ
ՄՏԱՀՈԳԷ ՇԻՐԸՐԸ

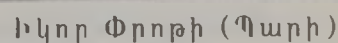
Մանչեսթրի պարտու-
թեան պարագային, ախոյ-
եանութեան պայքարը պի-
տի կորսնցնէր իր փայլքը,
բայց այժմ պատկերը ամ-
բողջութեամբ փոխուած է

Մանչեսթրի մարզիչը՝ Ալեքս Ֆերկրսն, Շմալշրի ակնարկելով, ըսաւ որ ան աշխարհի յաւագոյն բերդապահներէն մէկն է: Ան

Յամենայնդէպս,
Եռնայթիւ աշտմի
յոյմերոյ դրած է Ապրիլ 1-ի
մրցումին վրայ, երբ Լիվր-
փուլ «Էնֆիլտ»ի մէջ պի-
տի հիւրընկայէ Նիւքսսրը:

ՍԱՀՋԵՍԹԸ - Փրկման
Շահյունը - Տեսիլս էրվին
Դթիւ Պրոուս, Կէրի Նեւի,
Բիրիփ Նեւի - Լի Շարփ,
Դոյն Քին, Նիքի Պաթ, Ռա-
բըն Կրկ - էրիք Քանթոնա-
լէ կնտի Քոյ:

Օլիվեր Պիերհոֆ (Ոստի-
նեզե), Ինքույա Բարսիս
(Փիաշենցա), Լ.ճիքո 2Իե-
սա (Սամտորրիա) եւ Ֆա-
րիցիո Իաուանէի (Լուվեն-
թուս) նշանակած են
Միկան կոյ, իսկ Ֆրանչե-
սո, Մաորիցիո Կանց (Լ.ճ-
ն) (Վիշենցա) եւ Ճիանլու-
նակած են Զական կոյ:

ՄԵՆԵՐՈՒՄ	ԸՆԹՐ	ԺԱՄ
Էթիտանական	Լոնտոն	2:20
Չեխական	Փրակա	4:00
Յունական	Աթլ.նր	5:55
Ֆրանսական	Փարիզ	8:00
Միադր Իսթ	Փարիզ	9:00
Յորդանանենան	Ամման	9:15
Ա. Էմիրություններ	Տուպալ	9:45
Միադր Իսթ	Քուլլի	12:00
Միադր Իսթ	Գահիլիլ	12:15
Միադր Իսթ	Լոնտոն	12:30
Միադր Իսթ	Աթլ.նր	13:00
Աստորիական	ԸԼԵՆՆԱ	14:15
Կալիֆ Էր	Պահիլլին-Snhai	15:00
Ֆրանսական	Փարիզ	16:45
Քուլլքետ	Քուլլք	18:10
Միադր Իսթ	Ալուր Տապի	18:30
Միադր Իսթ	Տուպալ	18:45
Միադր Իսթ	Ղևտատ- Խաբբում	19:00
Միադր Իսթ	Ամման	20:00
Միադր Իսթ	Ռիստ	20:45
Կիպրական	Լառնակա	22:00
Հոլանդական	Ամսթերդամ	00:15

Այս բոլորին կողքին, մէկ բան յատակ է: Այնտէրոյ
բաւական ետ կը մնայ թիւ մէկէն՝ Այափսն:

5.- Բորիցթիանս

Ռիոդե, իր կարգին, մտա-
հոգուած է Ենսրնով: Ան-
գիտէ, թէ Դանիւլ մարգիշ
Ռիչարտ Նիլսըն որոշած է
նկատի չառնել այն մար-
դիկները, որոնք իրենց
խուճերբուն մէջ նկատի
չեն առնուիր իրրեւ մնա-
յուն մարգիկ:

Ժաֆէթ Նտորամ (Նանթ)

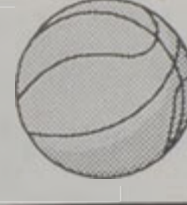
Կերմանիոյ ախոյեա
ցումներուն, շուէտացի
(Պորոսիա Ս'էօճէնկլ
14ի բարձրացուց իր կ
տաւաճացաւ պարագ
Բ. դիրքը կը գրաւեց
Ճիովանի Լ'լպէն (Օթո
13ակաւ կոյ:

Մարզական

Մարզական

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹԳՈՒԼ ՖԵՏԵՐԱՍԻՈՆԻ ԺՈՂՈՎ

ՆԵՐՄԷ - ԱՆՍԱՐ ՄՐՅՈՒՄԸ ԳՈՆՓԱԿ ԶԷ

Լիրանանի ֆուտբոլի ֆեդերասիոնը իր հերթական 10րդ ժողովին տուաւ հետեւեալ որոշումները:-

1.- Կազմել 17 տարեկանէն վար ազգային խումբ մը, որ պիտի ամբողջացնէ բոլոր խումբերը՝ կրտսեր (17էն վար), երիտասարդ (19էն վար), Ողիմպիական (23էն վար) եւ հիմնական (երկններ)։

Ֆետերասիոնը նշանակեց յանձնախումբ մը, որ պիտի աշխատի Թերի Եոլաթի հովանաւորութեամբ։ Անդամներն են Սամիր Սաատ, Ուսամա Ֆարաժա (Սաքր) եւ Մոհամէտ Շերիֆ (Երեղապահներու մարզիչ)։

2.- Ազգային խումբի համակիրներու ներկայացուցիչները ընտրելու համար, բոլոր խումբերուն համակիրներու պատասխանատուները (ֆլեմ-լալ) պիտի հաւաքուին եւ ժողով պիտի գումարեն Երեղաթի օր, կէսօրէ ետք ժամը 3ին, ֆետերասիոնին կեդրոնին մէջ, Ասիոյ բաժանի գումար մը մրցումներուն պատրաստուելու համար։

3.- Մահմուտ Ռապա նշանակուած է իրաւարարներու պատասխանատու՝ Քուայա Լամփուրի մէջ տեղի ունենալիք Ասիոյ իրաւարարներու ընտրութիւններուն համար, 27էն 30 Մայիսին։

4.- Ազգային խումբը պիտի մրցի՝ շուկայական Հիլօլին պարկի ակումբին։

5.- Ախոյեանութեան 21րդ հանգրուանի մրցումներուն արդիւնքները վաւերացուած են։

6.- Լեւոն Խաչատուրեան (Հ.Մ.Ը.Մ.) եւ Էմանէլ Իպոյա (Անսար) մէկական ամիս կախակալուած են։

7.- Հ.Մ.Ը.Մ.ի ակումբը 3 միլիոն յո. տուգանքի ենթարկուեցաւ համակիրներուն անվայել կեցուածքին պատճառով։

8.- Անսար ակումբը մէկ միլիոն յո. տուգանքի ենթարկուեցաւ իրաւարարին անվայել խօսքեր արտասանած ըլլալուն պատճառով։

9.- Ֆետերասիոնը, ջոյց տալու համար թէ իրապէս կ'ուզէ տեսնել Անսարի եւ Նորմէլի ակումբներուն զրական կեցուածքը, որոշեց Անսար - Նորմէլ մրցումը, որ տեղի պիտի ունենայ Կիրակի օր (Թրիփոլի), ըլլալ համակիրներու ներկայութեամբ։

10.- Ախոյեանութեան 22րդ հանգրուանը պիտի շարունակուի հետեւեալ յայտագիրով.-

●ՎԱՂԸ՝

Հարաքէթ Շալալ - Հ.Մ.Մ. (Թրիփոլի)։
Ռաիլիկ - Ռիատա Ուալ Ատալ (Պուրն Համուտ)։

Թաւ. Սաւր - Սաթեւ (Սալաա)։

●ՇԱԲԱԹ ՕՐ՝

Հ.Մ.Ը.Մ. - Ալիա Անլի Ալէլ (Սալաա)։
Անլի Սարուա - Սաֆա (Պուրն Համուտ)։
Շալալ Սաիկ - Պըրժ (Սաֆալի դաշտ)։

●ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ՝

Անսար - Նըրմէ (Թրիփոլի)։
Նշենք, թէ վերջին 2 մըրցումները պիտի պատկերաստուին Նիւ Թի. Վի.էն։

ԵՐԻՈՂԱՅԻ ԱՍՈՅԵԱՆ ԽՈՒՄԵՐՈՒ ՄՐՅԱՇԱՐՔ

ՌԷԱԼ ՄԱՏՐԻՏ, ԱՅԱԶՍ ԵՒ ՆԱՆԹ ՅԱՂԹԵՑԻՆ

Երէկ տեղի ունեցան Երուսաղիմի խումբերուն մրցաշարքի քառորդ

2-0 արդիւնքով յաղթանակ մը արձանագրեց Ռուսիոյ Սպարտակ Մոսկուային

ՌԷԱԼ Մատրիտի յաղթական կազմը։

աւարտականի երթի մըրցումները։
Օրուան ամէնէն գեղե-

կրայ։
Ճաֆէթ Էնտորամ (28րդ վայրկեանին) եւ Նի-

ցիկ մրցումին, Ռէալ Մատրիտ, Սպարտակ մէջ, եւ 77 հազար համակիրներու ներկայութեան, 1-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Իտալիոյ Եուվենթուսը։

Մրցումին Ա. Կիսախաղը մարտիչուին եղաւ ի նպատակ Մատրիտի խումբին, բայց Բ. Կիսախաղին յարձակումները 2 կողմէն լարտ մը ստացաւ, մրցակիցի մը կից մը տուած ըլլալուն պատճառով։

Վարչաւայի մէջ (Լեհաստան), Էսկիա Վարչաւա 0-0 արդիւնքով հաւասարութիւն մը արձանաւորեց Յունաստանի ախոյեան փանթիւնայիւրին հետ։

Ստորեւ՝ աշտրուակ յայտագիրը։

Տիւնս Մոսկուա (Ռուսիա) - Ռաֆիկ Վիսնա (Աստրիա), ժամը 18.30ին։
Փարիզ (Իտալիա) - Փարիզ Ս. Բ. (Ֆրանսա), ժամը 21.45ին։

Տիւնս Մոսկուա (Ռուսիա) - Ռաֆիկ Վիսնա (Աստրիա), ժամը 18.30ին։
Փարիզ (Իտալիա) - Փարիզ Ս. Բ. (Ֆրանսա), ժամը 21.45ին։

ՇԱԽՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ

●Ձորիցի մէջ (Հիւսիսային Մեթ), 129էն 142 քառ. մետր։ Հեռ. (04) 990733, 379695 եւ (03) 846261։

ՎԱՐՁՈՒ ԳՈՐԾԱՏԵՂԻ (ՏԱՄԱՆՈՎ)

●Սաքթըր Արազ, Պուրն Համուտ։ Հեռ. 03-315898։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Որպիւրեան մը կը յաւտենք, որ Սրբոց Բառասանից Մանկանց տօնը կը զուգադիպի 17 Մարտ 1996, Կիրակի օր։

Յաւարտ Սուրբ եւ Ամսմի Պատարագին, տեղի պիտի ունենայ Մատաղօրհները։

Տօնը կանխող շաբթուան ընթացքին տեղի պիտի ունենայ հսկումի արարողութիւն, ամէն երեկոյ ժամը 6:30էն սկսեալ։

Սիրով կը հրաւիրենք բարեպաշտ հաւատացեալները՝ ներկայ ըլլալու եւ հաղորդուելու սոյն հոգեպարար արարողութեանց։

Բոլոր այն հաւատացեալները, որոնք կ'ուզեն իբրեւ ուխտ մատաղցու ոչխար տալ եւ նիւթական նուէր ընել, կը խնդրուի, որ ներկայանան թաղականութեան գրասենեակը ամէն օր առաւօտեան ժամը 8:30էն 13:00։

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՍՐԲՈՅ ԲԱՌԱՍՆԻՅ ՄԱՆԿԱՆՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ՊԼԱՌԵԹՈՂՈՒ

Հ.Մ.Ը.Մ. ՊԱՐՏՈՒԵՑԱԻ ԶԱՀՐԱՊԱՅԷՆ (76-63)

Երէկ Ժուլիէի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ, տեղի ունեցաւ տղոց պատշաճ ֆուտբոլի ախոյեանութեան զոնով Հ.Մ.Ը.Մ. - Քահրապա մրցումը եւ վերջ գտաւ ի նպատակ Քահրապային, որ մրցումին սկիզբէն մինչեւ աւարտը առաւելութիւն պահեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի տղոց վրայ։

Հ.Մ.Ը.Մ.ի տղաքը վերջին 10 վայրկեաններուն յաջողեցան 15 կէտի տարբերութիւնը մինչեւ 4ի իջեցնել, բայց վերջին վճռական վայրկեանին, կորսնցուցին իրենց պայքարելու ոգին։

Ժաք Բաւական յաւիտադրութիւն ունեցաւ, Արմէնի դանդաղութիւնը կը կարօտի դարձանութի, Լեւոն - Յովսէփի գոյգոր Բաւական յաւաղութի կը կրնայ տալ աւելի փորձաւորութիւն ձեռք ձգելէ ետք։

Այս մրցումէն ետք դասաւորումը կը ներկայացնէ հետեւեալ պատկերը։

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ

	ԿԵՏ	
1. Սամա	13	(669-471)
2. Անկրանիկ	13	(611-433)
3. Քահրապա	13	(570-469)
4. Թաւամուն Զուր	12	(581-513)
5. Ռաֆի	10	(466-499)
6. Թաւամուն	10	(462-556)
7. Ռիատա	9	(417-323)
8. Հ.Մ.Ը.Մ.	8	(411-352)
9. Միգիւրա	8	(405-401)
10. Սանքրու	8	(371-599)
11. Մոն Լա Սալ	7	(424-479)
12. Ապու խալիմ	6	(391-586)

Նշենք, թէ Հ.Մ.Ը.Մ. վաղը՝ ժամը 18.30ին, պիտի մրցի Թաւամուն Զուրին դէմ, Ժուլիէի Ռուսիոյ դաշտին վրայ։

ՄԻՋԻՔ

Երգչակապուստան

Ս. ՆՇԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՏԻՐԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ եւ նախագահութեամբ

ՀՈԳՇ. Տ. ԳԵՂԱՄ ՎՐԴ. ԽԱԶԵՐԵԱՆԻ

(Առաջնորդական Տեղապահ Լիբանանի Հայոց Թեմի)

Տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ, 8 Մարտ 1996, կէսօր. առաջ ժամը 10ին, Համագալիի Տեմարանի Լաւարուական սրահին մէջ, Չորաք Էլ Պալա։

ԱՐԵՒԱԳԱԼԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ Ս. ՆՇԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

Ուրբաթ, 8 Մարտ 1996, Ս. Նշան Մայր Եկեղեցւոյ մէջ տեղի պիտի ունենայ Արեւագալի նախագահութեամբ արարողութիւն։

Պիտի քարոզէ

ՀՈԳՇ. Տ. ԳԵՂԱՄ ՎՐԴ. ԽԱԶԵՐԵԱՆԻ

(Առաջնորդական Տեղապահ Լիբանանի Հայոց Թեմի)

Քարոզ

Ժամը 9ին

Սիրով կը հրաւիրուի հաւատացեալ ժողովուրդը՝ ներկայ գտնուելու սոյն արարողութեան եւ վերանորոգուելու իր քրիստոնեական հաւատքին մէջ։

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ Ս. ՆՇԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԱԶԳ. Ա. ԳԱՍԱՐԾԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԾՆՈՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

●ՉԻՆԱԿԱՆ ՍԵՐԱՄԻՔԻ ԳԱՍԱՐԾԱՅԸ
●ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՐԻ ԳԱՍԱՐԾԱՅԸ

Արձանագրութեան համար դիմել դպրոցի քարտուղարութեան կամ հեռաձայնել 26115 բիւլին։

Դասընթացքները կը սկսին Մարտ 14ին։

ՄԱՀԱԶԴ

Տարբերակաւ Քիւրաքան Տէր եւ տիկին Ժողով ճապարան եւ գաւակունք Տէր եւ տիկին Փարամազ Քիւրաքան եւ գաւակունք Տէր եւ տիկին Վահէ Ֆրեւկիչեան Տիկին Աննա Սեմէրճեան եւ համայն ազգականները կը գումարեն իրենց կնոջ, մօր, մեծ մօր, քրոջ եւ հարազատին։

ԹԱՍԻՉԱ ԲԻՊԱՐԵԱՆԻ

Մահ, որ պատահեցաւ Զորեքարթի, 6 Մարտ 1996, գիշերուան ժամը 10ին, իր ընկալարանին մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

Թաղման արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ ալ-սոր՝ Հինգշաբթի, 7 Մարտ, կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Խալի Պետեի Ս. Յարութիւն Եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Պուրն Համուտի Ազգային գերեզմանատունը։

●Ներկայ ընդունիլ իբրեւ մահազոյ։
●Ցաւակցութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեալին քնակարանը, 8, 9 եւ 10 Մարտին։

ՍՏԱՅԱՆՔ

●Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՀՈՎՈՒԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԿԵՐՈՍԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻՆ

Անթիպաս, Տայրան Կարողիկոսութեան Հայոց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, 1996: 72 էջ։

●THE INCARNATION OF THE GOSPEL IN CULTURES
Հնդկական ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ
ՊԼՅՈՒՐ, 1995: 32 էջ։

●ԿԵՆԱԶԸ ՀԻՆ ՀՈՎԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԱՆԱՊԵՐՈՒՄՈՒՄ
Հնդկական ՎԱՀԱՆ ԹՈՒԹՈՎԵՆՅ
«ԳԱՆԻՆ» Մատենաշար, Ուսանողական Թիւ 30, 1996: 176 էջ։

10

